

For the latest from BDO Turkey, follow us

Sirküler Tarihi : 20/03/2023
Sirküler No : 2023/056

6 ŞUBAT 2023 TARİHİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLER NEDENİYLE 7440 SAYILI KANUNLA YAPILAN ÖZEL DÜZENLEMELER

7440 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun) 12/03/2023 tarihli ve 32130 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kanunun Meclis Genel Kurulu’nda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile Kanuna eklenen bazı hükümlerle, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle bazı kolaylıklar getirilmiştir.

Söz konusu düzenlemelere işbu Sirkülerimizde özet olarak yer verilmiştir.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited’in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2022 yılında 12,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 164’den fazla ülkede bulunan 1.803 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 111.307 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

1. DEPREM NEDENİYLE YAPILAN ÖZEL VERGİSEL DÜZENLEMELER:

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 21 numaralı fıkra uyarınca, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesi kapsamında mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde uygulanmak üzere aşağıdaki vergisel düzenlemeler yapılmıştır.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Aşağıdaki bölümlerde geçen “*deprem*” ifadesinden, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler kastedilmektedir.

1.1. Depremden Kendisi veya Yakınları Etkilenen Çalışanlara Yapılan Nakdi ve Aynı Yardımlara İlişkin Vergi ve Prim İstisnası (Md.10/21-a):

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (GVK)’nun 25 inci maddesinde; ölüm, engellilik ve hastalık sebebiyle verilen tazminat ve yardımlar ile muhtaç olanlara belli bir süre için veya hayat kaydıyla yapılan yardımlar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu hükme rağmen, depremden etkilenen personel veya yakınlarına yapılan yardımların gelir vergisinden istisna olup olmadığı ve gider olarak indirilip indirilemeyeceği konusunda yaşanan tereddütler üzerine 7440 sayılı Kanunla, bu depremlere yönelik özel bir düzenleme yapılmıştır.

Kanunun 10/21-a maddesine göre; depremden, kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası **etkilenen** hizmet erbabına, işverenler tarafından 6/2/2023 ila 31/7/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) **mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan aynı yardımlar** ile toplam tutarı 50.000 Türk lirasını geçmeyen **nakdi yardımlar** 5510 sayılı Kanuna göre sosyal sigorta primine esas kazanca dâhil edilmeyecek, bu yardımlar üzerinden GVK uyarınca gelir vergisi ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca damga vergisi alınmayacaktır.

İstisna aynı yardımların tamamı ile nakdi yardımların 50.000 TL’lik kısmı için uygulanacaktır.

Söz konusu istisnaların uygulanabilmesi için ödemeleri yapan işverenlerin mükellefiyet kayıtlarının mücbir sebep ilan edilen yerlerde bulunması şart değildir. İşverence yapılan kapsama giren ödemelerin, depremler nedeniyle mücbir sebep ilan edilen yerlerde, kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası etkilenen hizmet erbabına yapılmış olması yeterlidir.

Her ne kadar bu yardımların gider olarak vergi matrahından indirilebileceğine dair özel bir düzenleme beklentisine rağmen bu doğrultuda özel bir düzenleme yapılmamış olsa da, hizmet erbabına yapılan ve bu hükümle gelir vergisi, damga vergisi ve prim kesintisinden istisna edilen yardımların gider olarak vergi

matrahından indirilebileceğini düşünüyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığının resmi bir açıklama yaparak bu konudaki tereddütleri gidermesi isabetli olacaktır.

1.2. Deprem Bölgesinde Yerleşim Yeri Bulunan Kişilere Bedelsiz Olarak Tahsis Edilen Konutlara İlişkin Olarak Emsal Kira Bedeli Esası Uygulanmayacaktır (Md.10/21-b):

Bilindiği gibi, GVK'nın 73 üncü maddesinde düzenlenmiş bulunan "emsal kira bedeli esası" uyarınca, kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri emsal kira bedelinden düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifasına (yararlanmasına) bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin % 5'idir.

Kanunun 10/21-b maddesi uyarınca, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde 6/2/2023 tarihi itibarıyla yerleşim yeri bulunan gerçek kişilerin, ikamet etmeleri amacıyla bedelsiz kullanımına bırakılan konutlara ilişkin olarak 2023 yılı gelirlerine uygulanmak üzere emsal kira bedeli esası uygulanmayacaktır.

Bu imkân sadece 2023 yılı ile sınırlı olarak tanınmıştır.

1.3. Deprem Nedeniyle Vefat Edenlerin Mirasçılarında Özel Sigorta Kurumları Tarafından Yapılan Menkul Sermaye İradı Kapsamındaki Ödemeler Üzerinden Gelir Vergisi Tevkifatı Yapılmayacaktır (Md.10/21-c):

Bilindiği gibi, GVK'nın 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinde sayılan menkul sermaye iratlarından aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 15 ve 16 numaralı bentleri uyarınca, belirlenmiş oranlarda gelir vergisi kesintisi yapılmaktadır.

Kanunun 10/21-c maddesi ile **depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarında**, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden, 6/2/2023 tarihinden itibaren yapılan ve GVK'nın 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinde sayılan menkul sermaye iradı kapsamındaki ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacağı hükme bağlanmıştır.

1.4. Deprem Nedeniyle Vefat Edenlerin Mirasçılarında İntikal Eden Mallar ile Vefat Eden Hizmet Erbabının Yakınlarına İşverenlerce Yapılan Yardımlar Veraset ve İntikal Vergisinden İstisna Edilmiştir (Md.10/21-ç):

Kanunun 10/21-ç maddesi ile depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarında veraset yoluyla intikal eden mallar ile vefat eden hizmet erbabının eş, çocuk, anne ve babasına işverenler tarafından 6/2/2023 ila 31/7/2023 tarihleri

arasında (bu tarihler dâhil) yapılan yardımlar veraset ve intikal vergisinden istisna edilmiştir.

Bu intikaller nedeniyle veraset ve intikal vergisi beyannamesi verilmeyecek, ilişik kesme belgesi aranmayacaktır.

2. DEPREM NEDENİYLE ÖZEL ŞÜPHELİ ALACAK KARŞILIĞI UYGULAMASI:

Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesine göre, bir alacağın şüpheli hale gelmiş sayılması için dava veya icra safhasında bulunması veya yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş ve 2023 yılı için 8.900 Türk lirasını aşmamış olması gerekir.

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 25 numaralı fıkra ile, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; gelir ve kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunan kişilerden veya gelir vergisi mükellefiyeti bulunmayan ancak yerleşim yeri bu yerlerde olan gerçek kişilerden ya da kuruluş ve faaliyet yeri bu yerlerde bulunan kurumlar vergisi mükellefiyeti olmayan teşekküllerden olan alacaklar için özel bir düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, bu kapsamda alacağı bulunan mükellefler, açılan tespit davası üzerine mahkeme tarafından borçlunun mal varlığının en az üçte birini kaybettiğine yönelik verilmiş bir karar bulunması şartıyla, deprem tarihinden önce doğmuş olan ve varlığı 213 sayılı Kanunda sayılan belgeler (fatura ve benzeri) ile tevsik edilen alacaklarını aynı Kanunun 323 üncü maddesinde yer alan hükümlere göre **dava veya icra safhasında bulunan alacak kabul ederek, bu alacakları için pasifte karşılık ayırabilirler.** İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler, bu fıkra kapsamında tespit edilen şüpheli alacaklarını defterlerinin gider kısmına kaydederler.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Kanunda, değersiz alacaklarla ilgili özel bir düzenleme yapılmamıştır.

3. DEPREM NEDENİYLE EMLÂK VERGİSİ, TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUNMASINA KATKI PAYI, ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ, MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ, TRAFİK İDARİ PARA CEZASI, İDARİ PARA CEZALARI VE GEÇİŞ ÜCRETİ İLE BUNLARA İLİŞKİN FER'İLER HAKKINDA ÖZEL AF DÜZENLEMESİ:

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 26 numaralı fıkra uyarınca;

- 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde, depremlerde yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı binalara ve ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlara ilişkin olup 6/2/2023 tarihinden önce tahakkuk eden ve bu

Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan emlak vergisi, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı, çevre temizlik vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi ile bu alacaklara ilişkin vergi cezası, gecikme faizi, gecikme zammı terkin edilecek ve taşıtlar üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince tatbik edilmiş hacizler kaldırılacaktır.

- Bu hüküm, fıkra kapsamına giren taşıtlara 6/2/2023 tarihinden önce 2918 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine göre verilen trafik idari para cezası ile 6001 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları ve bu cezanın verilmesine ilişkin geçiş ücreti ile gecikme zammı alacakları için de uygulanacaktır.

Bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

4. DEPREM NEDENİYLE ZAYİ BELGESİ ALIMINA İLİŞKİN KOLAYLAŞTIRICI DÜZENLEMELER:

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 22 numaralı fıkra uyarınca;

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tutulması ve tasdiki zorunlu defterleri ile kullanmak mecburiyetinde bulunduğu belgeleri 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle zayi olan mükellefler, durumu öğrendiği tarihten itibaren 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) yetkili mahkemeden kendisine bir belge verilmesini isteyebilir. Mahkeme bu talebi ivedilikle görüşür ve gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir.
- Ancak bu yerlerde bulunan mükelleflerin il veya ilçe idare kurullarından defter ve belgelerinin zayi olduğuna ilişkin olarak alacağı belge de yetkili mahkemeden alınmış belge hükmündedir. Böyle bir belge almamış olan mükellef, defterlerini ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılır.
- Defter veya belgelerinin iş yerinde veya 3568 sayılı Kanun uyarınca yetkili meslek mensubunun faaliyetlerini yürüttüğü yerde zayi olduğunu beyan eden mükellefler, ilgili mahkemeye veya il/ilçe idare kuruluna başvurduğunu gösteren belge ile yeni defterlerin açılış onayını notere yaptırabilir. Şu kadar ki, ilgili mahkeme veya kurullarca defter ve belgelerin zayi olmadığına karar verilmesi halinde mükellef, defter ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılır.
- Bu fıkra kapsamında yapılan yeni defterlerin tasdiki işleminden 492 sayılı Kanun hükümlerine göre noter harcı ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu'na göre her ne adla olursa olsun noterlik ücreti alınmaz.
- 6102 sayılı Kanun ve 213 sayılı Kanun kapsamında tutulması ve tasdiki zorunlu olup elektronik ortamda tutulan defterlerden, Hazine ve Maliye

Bakanlığı tarafından muhafaza edilen ya da muhafaza edilmek üzere anılan Bakanlığa elektronik ortamda iletilen defterler bakımından bu madde hükümleri uygulanmaz. Mükelleflerin talebine istinaden bu defterlerin teslimine ilişkin usul ve esaslar, Ticaret Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

5. DEPREM NEDENİYLE KOLAYLAŞTIRILMIŞ TİCARET SİCİLİ İŞLEMLERİ:

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 23 numaralı fıkra uyarınca, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle **mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde bulunan ticaret sicili müdürlüklerine kayıtlı ticari işletme, ticaret şirketleri ve şubelere ilişkin olarak;**

- Adres değişikliği, aynı il sınırları içindeki ticaret sicili müdürlükleri arasında yapılacak merkez nakli, tasfiye ve terkin işlemlerinden,
- Deprem nedeniyle vefat edenlerin işletmenin sahibi, yönetim organı üyesi veya işletmeyi temsile yetkili olduğu hallerde, ticaret sicilinde bu kişilere ilişkin yapılacak değişikliklerden ve vefat eden kişilerin sahibi olduğu payların miras nedeniyle geçişine ilişkin yapılacak tescil işlemlerinden,
- (a) ve (b) bentlerinde sayılan işlemler sonucunda düzenlenecek ticaret sicili kayıtlarına ilişkin belgelerden,

31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) 492 sayılı Kanuna göre ticaret sicil harçları ile 5174 sayılı Kanunda öngörülen herhangi bir ücret ve gerçekleştirilen tescil, değişiklik ve terkin işlemlerine ilişkin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacak ilanlardan ilan ücreti alınmaz.

6. DEPREM NEDENİYLE MÜCBİR SEBEP HALİ İLAN EDİLEN YERLERDE DEPREMDEN ZARARA GÖREN ESNAF VE SANATKARLARA SAĞLANAN AVANTAJLAR:

Kanunun 10 uncu maddesine eklenen ve yayım tarihi olan 12/03/2023 tarihinde yürürlüğe giren 24 numaralı fıkra uyarınca, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde faaliyet gösteren ve depremden zarar gören esnaf ve sanatkârlara ilişkin olarak; aynı il sınırları içindeki tescil, tadil ve terkin işlemleri ile sicil tasdiknamesinden 31/7/2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) anılan Kanunda öngörülen harç, herhangi bir ücret ve gerçekleştirilen tescil, tadil ve terkin işlemlerine ilişkin Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Gazetesinde yayımlanacak ilanlardan ilan ücreti alınmayacaktır.

Saygılarımızla.